

EFNISYFIRLIT

Þakkir	6
Formáli	7

INNGANGUR

Litli-kompás – handbók um mannréttindamenntun fyrir börn!	9
Hvað felst í mannréttindamenntun fyrir börn?	9
Mannréttindamenntun og menntun til lýðræðislegrar borgaravitundar	10
Fyrir hverja er Litli-kompás?	10
Um hvað snýst Litli-kompás?	11
Kaflaskipting í Litli-kompás	12
Litli-kompás innan ramma áætlunar um mannréttindamenntun fyrir ungt fólk	12

I. KYNNING Á MANNRÉTTINDUM

1. Hvað eru mannréttindi?	15
Undanfarar mannréttinda tuttugustu aldar	15
Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna	16
Mannréttindaramminn	16
Skuldbinding sem fylgir fullgildingu	17
Þróun mannréttindasamninga	18
Svæðisbundnir mannréttindasamningar	19
Mannréttindastoðir Evrópuráðsins	20
2. Hver eru réttindi barna?	21
Grundvallarreglur Barnasáttmálans	22
Eftirlit með að farið sé að Barnasáttmálanum	22
Kynning á Barnasáttmálanum	23

II. HVAÐ ER MANNRÉTTINDAMENNTUN?

1. Kynning á mannréttindamenntun	25
Mannréttindamenntun fyrir börn	25
Þekking, hæfni og viðhorf	26
Aðferðir sem beitt er við fræðslu í mannréttindum	27
Óformlegt nám	28
Kynning á mannréttindamenntun í starfi með börnum	28
Rétturinn til mannréttindamenntunar	29
Mannréttindamenntun og önnur svið menntunar	29
2. Mannréttindamenntun í alþjóðlegu samhengi	30
Sameinuðu þjóðirnar	30
Menningarmálastofnun Sameinuðu þjóðanna	31
Barnahjálpar Sameinuðu þjóðanna	31
Evrópuráðið	32
Frjáls félagasamtök	33

III. HVERNIG NOTA SKAL LITLA-KOMPÁS

Hafist handa	37
--------------------	----

Markmið með Litla-kompás	38
Reynslunám	38
Að upplifa	39
Að segja frá	39
Að ígrunda	39
Að alhæfa	39
Að tileinka sér	39
Hlutverk kennarans/leiðbeinandans	40
Hugsana- og námsstíll	41
Hver er hugsanastíll þinn?	41
Hver er uppáhalds- eða ríkjandi námsstíll þinn?	41
Þroskastig barna	42
Hvernig eru verkefni í Litla-kompás?	44
Barnasáttmálinn sem undirstaða	45
Verkefni valin	46
Verkefni lögð að aðstæðum	47
Ábendingar um hvernig efla má þátttöku	48
Ábendingar um hlutverk kennara/leiðbeinenda	48
Ísbrjótur / Kynningarleikir / Upphitun	49
Orkugjafir	49
Vangaveltur og mat	50
Ágreiningur leystur	50
Mannréttindamenntun í verki	51

IV. VERKEFNI 52

Yfirlit yfir verkefni	52
1. Allt sem við vitum	53
2. Alþjóðlegar sumarþúðir	56
3. Áhorfandi eða hjálparhella	60
4. Borðspil	62
4a, Þekkið þið réttindi ykkar?	62
4b, Moksha-Patamu	69
5. Einelti	74
6. Einu sinni var ...	78
7. Fréttamaður hjá Litla-kompás	83
8. Fréttaumfjöllun um mannréttindi	86
9. Heimur batnandi fer!	89
10. Hvað ef ...	92
11. Hvar standið þið?	97
12. Hver á að ákveða?	100
13. Hver er fyrir aftan mig?	104
14. Hvert atkvæði skiptir máli	107
15. Kastalinn hertekinn	112
16. Kæra dagbók	115
17. Kökuskrímlið	119
18. Leikbrúður segja söguna	123
19. Mannréttindadagatal	126
20. Mannréttindaóróinn	130
21. Mannréttindi auglýst	134

22. Mannréttindi sett á kortið	137
23. Mállaus ræðumaður	140
24. Með bundið fyrir augu	143
25. Mikilvægast fyrir hvern?	146
26. Myndaleikir	150
26a. Hluti myndarinnar	150
26b. Myndatextar	151
26c. Talbólur	152
27. Myndrænn flótti frá ofbeldi	153
28. Neyðarkall	155
29. Orð sem særa	160
30. Orrustan um appelsínuna	163
31. Réttindi kanínunnar	165
32. Siglt til framandi strandar	167
33. Stjórnarskráin okkar	175
34. Strákar gráta ekki!	179
35. Taktu skref áfram	182
36. Vatnsdropar	188
37. Við erum ein fjölskylda	192
38. Zabderfilíó	194
39. Það sem mér finnst gaman og það sem ég geri	198
40. Ævintýri úr nútímanum	200

V. EFNISFLOKKAR

1. Borgaravitund	205
2. Lýðræði	211
3. Mismunun	216
4. Menntun og tómstundir	223
5. Umhverfismál	228
6. Fjölskyldan og aðrir umsjáradilar	232
7. Kynjajafnrétti	237
8. Heilbrigði og velferð	243
9. Fjölmiðlar og netið	249
10. Þátttaka	254
11. Friður	261
12. Fátækt og félagsleg útskúfun	267
13. Ofbeldi	272

VI. VIÐAUKAR

Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna (stytt útgáfa fyrir börn)	281
Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna	283
Mannréttinasáttmáli Evrópu (stytt útgáfa fyrir börn)	286
Barnasáttmáli Sameinuðu þjóðanna (stytt útgáfa fyrir börn)	288
Barnasáttmáli Sameinuðu þjóðanna	291
Orðskýringar	300
Gagnlegar heimildir	304
Fullgilding helstu alþjóðlegra mannréttindasamninga	306

